

Het paneel en de deur van ds Westhoff.

In „De Heraut“ schreef Prof. Kuyper:

Wie de Nieuwe Kerk te Amsterdam bezoekt, kan in de deur van de consistoriekamer nog altoos een houten plank zien, die daar over het paneel is aangebracht als herinnering aan de „paneelzagerij“, waaraan in 1886 de leiders der Doleantiebeweging zich zouden schuldig gemaakt hebben.

De heer Rustige meent, dat het tijd is, dat Kerkvoogden der Hervormde Kerk deze herinnering aan den Doleantie laten verdwijnen. Er ligt daarin een krenking, zoo meent hij, aan de nagedachtenis van een man, die een der grootsten van Nederland is geweest.

We waardeeren dit protest tegen hetgeen niet anders dan een kleinzieligheid der kerkvoogden is. Maar overigens is er heusch geen reden voor het nakroost der Doleantie om met zeker schaamtegevoel dit stukgezaagde paneel in de Nieuwe Kerk te aanschouwen. Het staat daar eerder als een gedenkteken tot wat laffe insinuaties kerkelijke hartstocht destijds de gemoeden opzweepon kon. De naam van „paneelzager“ aan een berucht individu ontleend, dat door de paneelen der huiskerk open te zagen, zich toegang verschaften tot een vertrek, dat door onwettige handelingen van het Classicaal Bestuur voor hen afgesloten was.

Mr. A. F. de Savornin Lohman, op wiens advies dit geschiedde, heeft meermalen openlijk aangeboden de rechtmatigheid dezer handeling te bewijzen voor elken onpartijdigen rechter. Maar op dit voorstel is men nooit ingegaan.

Een week later kwam in hetzelfde blad ds Rullmann met dit ingezonden stuk:

De heer J. W. Meyer, die tot de niet-geschorsten behoorde, was kerkvoogd en tevens voorzitter van de Bouwcommissie. Als zodanig gaf hij aan den bouwopzichter, den heer W. C. Beermans, last te zorgen, dat de consistoriedeur, die ds Westhoff wederrechtelijk van een vleugelstok had laten voorzien en waarvan hij steelsgewijze den sleutel meegenomen had, open kwam. Toen werd een smid gehaald om het slot open te steken. Maar dit bleek onmogelijk vanwege het veerslot, dat aan de binnenzijde aangebracht was. Daarom werd nu de inleglijst, die het rechterpaneel der deur omsloot, verwijderd, en vervolgens het paneel uit de deur genomen, om het bedoelde slot te kunnen afschroeven. Maar toen bevond men, dat de binnenzijde der deur gepantserd was met dunne ijzeren platen, op de inleglijsten met schroeven bevestigd. Die weg te slaan was het werk van een oogenblik. Het slot werd toen afgeschroefd en... de deur geopend.

Een zang is bij deze geschiedenis in 't geheel niet gebruikt. Paneel en zang hebben elkander niet ontmoet.

Geweld is er zeer zeker gepleegd, maar het is gepleegd door ds Westhoff, die zich verzeep aan eens anders deur.

Toen nu de president-kerkvoogd dit gepleegde geweld ongedaan liet maken door de deur te doen openen, handhaafde hij slechts zijn onbetwistbaar wettig beheersrecht over de deur van een huis, waarover hij door de gemeente als beheerder was aangesteld.

De z.g. „Kuyper-deur“, die men vreemdelingen bij een bezoek aan de Nieuwe Kerk nog steeds aanwijst, zou men dus met meer recht de „Westhoff-deur“ kunnen noemen.

Bezoekers van de Nieuwe Kerk (liever nog de gidsen) mogen met deze rectificatie rekenen; legenden zijn er genoeg.

De Gereformeerde Studentenbeweging.

Prof. Kuyper zegt in „De Heraut“:

Waaraan het ligt, dat er wantrouwen is gekomen, hebben we in het licht willen stellen. Daardoor kan het best de weg tot verbetering worden gevonden. En niets zou ons liever zijn dan dat in breedte knag weer ten volle het vertrouwen kon hersteld worden in de Gereformeerde Studentenbeweging.

De Kunst meent, blijkens „Geldersche Kb.“:

Er werd bericht: het congres is uitzonderend geslaagd. Maar wie de verhoudingen kent, weet wel, dat dit volstrekt onjuist is geoordeeld, wanneer men de vraag stelt of het als Gereformerd congres geslaagd mag heeten.

Een der sprekers heeft, blijkens het onweersproken persverslag, een omschrijving gegeven van wat Gereformerd is, die volstrekt niet voldoet. Het is duidelijk, dat op vele studenten Karl Barth veel meer invloed heeft dan Kuyper en Bavinck en onze Gereformeerde theologie.

Dat is een gevaar.

Want daarvoor komen onze studenten en dus onze a.s. voorgangers al losser te staan tegenover de H. Schrift en ook tegenover de Kerk.

Gereformeerde ouders gaan daarom terecht bezwaar maken tegen het deelnemen van hun zonen aan dergelijke congressen.

Wij verlangen van onze studenten niet, dat zij gedachteloos overnemen, wat vorige geslachten hebben voortgebracht.

Voor kritisch onderzoek is plaats. Trouwens hun leeftijd brengt er reeds als van zelf toe.

Maar wij vragen wel, dat zij zullen zoeken naar aansluiting aan het historisch geworden.

Er is onder vele jongeren een kritische geest, die onaangenaam aandoet.

Een uit de hoogte vonnis vellen over wat de anderen hebben gedacht en geoordeeld, dat tegenstaat.

Een hoogmoedig optreden, dat den indruk maakt van pedanterie en het air aanneemt alsof zij nu eens voor het eerst in deze eeuw de zaken wetenschappelijk en onbevooroordeeld zullen onderzoeken.

Om het oordeel van het Gereformeerde volk te kommenen zij zich wettelijk niet.

Zij scheppen er behagen in om allerlei juist anders te doen dan tot nog toe gebruikelijk was.

Nu willen we niet generaliseeren en zeggen: zoo zijn de studenten. Maar wel: zoo zijn er.

En die er zijn zoeken leiding te geven.

Zij kunnen niet zwijgen.

Ze trippelen van ongeduld om aan het woord te komen en hun kritisch afbrekend werk te doen.

En het is hun inderdaad gelukt om zekere leiding te geven.

Fraternitas, het Gereformerd studentenblad en de congressen zijn daar ten bewijze.

Daarom waren velen onzer in zorg.

Dat moest op ontbinding uitloopen. Gelukkig hebben de jongelui dat zelf ook gevoeld.

Een commissie bestaande uit de drie professoren Grosheide, Noordzij en Ridderbos zal nu van advies dienen.

Dit laatste schijnt nog niet zeker. Vergis ik me niet, dan moet de uitnodiging officieel nog eerst geaprobeerd worden, — om nu eens studentenzaken in kerkelijken stijl te bespreken.

Over de Groninger Synode.

Ds Gispén van Scheveningen zegt in „Scheveningsche Kb.“:

Zoo elke Synode eens reformatische was, zoo zouden we vrezen, dat de kerken door dezen overvloed van reformatie spoedig zouden dood-„gereformeerd“ zijn.

Men moet toch ieder mensch naar zijn eigen gaven en zijn eigen taak beoordeelen en God danken voor hetgeen hij door 's Heeren kracht naar zijne roeping heeft mogen tot stand brengen.

Gaat men naar deze methode te werk, die toch waarlijk naar de Schrift en billijk is, dan zal men de Groninger Synode niet met een enkel groot gehoor terzijde stellen en haar het „gewoon en te licht bevonden“ met een blik van geringe schatting nageven.

Ook de Groninger Synode heeft met ernst en met beleid de „gewone“ kerkelijke zaken behandeld.

En dat is waarlijk niet van geringe betekenis.

Het Religieus-Socialistisch Congres.

In het „Algemeen Weekblad voor Christendom en Cultuur“ schrijft P. Minderaa:

Er is niet veel van het haristochtelijke vuur, dat opdaalt, wanneer idealen en overtuiging worden verzuimd en ten eenenmale verworpen door de beste vrienden. Vergis ik mij door te meenen, dat dit vuur eerder brandt bij de socialistische van orthodoxen huize, die tegen verwanten, vrienden en gemeente in moeten volhouden, die in kerkelijk en maatschappelijk leven ook nu nog als dwazen of volkiers gebrandmerkt worden? In de kringen van modern protestantisme of van zoogen. moderne religie is dat zoo geheel anders. Het behoort hier en daar zelfs tot een zekere religieuze standpunt socialist te zijn. Dit eerste religieus-socialistisch congres heeft mij ongetwijfeld getroffen als een manifestatie van een opkomend getij; maar in de golfslag was mij te weinig branding en ik schrijf dat zeker ook aan de genoemde oorzaken toe. Reeds in het uiterlijk toonde zich een zekere genoegelijke rust, een enkele slechts droeg een roode bloem, nergens lichte het rood op voorzitterstafel of in de zaal zijn lach van moedigen aanval. Een oogenblik heb ik de ontroering der massa gevoeld, n.l. aan het eind van den wijdingsavond bij het zingen van Dirk Troelstra's lied „Morgensrood“. Wat toch het lied vernag los te roepen!

K. S.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Amsterdam-Zuid (2e pred. pl.): Dr. C. Bonna te Zwolle en J. Wijnnga te Charlois.

Houtwerf: P. Boes te Beestgun en K. Hoijwerda te Westerland.

Beroepen te:

Antwerpen: J. W. Esselink te Eindhoven.

Arum: B. Ramaker te Ten Post.

Delfshaven (vac. P. Nomes): G. J. Goede te Voorthuizen.

Deventer (B.): H. de Zwart te Twijzel.

Doorn: J. L. v. d. Wolf te Kralingen.

Tzum: H. J. J. (Fr.) en Anna-Jacobapolder: A. Mont, cand. te Rotterdam.

Aangenomen naar:

Gees (Dr.): P. Melles, cand. te Groningen.

Bedankt voor:

Aalsmeer: L. E. Smilde te Haastrecht.

Boambrugge: Baarlant, Gapius, Kijfwinkeveer, Oosterzee.

Opende, Vrouwepolder en Waardhuizen: P. Melles, cand. te Groningen.

Boornbergum: H. M. Ploeger te Appelscha.

Katwijk a. Zee: W. E. Gerritsma te Oudoga (Sm.).

Middelburg (vac. C. Hamming): C. W. Keur te Heinkenszand.

Schoonewerd en Fijnaart: D. Bremmer te Brunnisse-Osteland.

Intrede te:

Oegstgeest: Dr. D. J. v. Katwijk. Tekst 1 Petr. 2:4 en 5.

Watergraafsmeer: J. D. Boerkoel. Tekst 1 Joh. 5:4b.

Candidaten tot den H. Dienst.

De heer R. J. v. d. Meulen, Theol. cand. te Maassluis, Noordvliet 49, die bij de Geref. Kerken werd beroepbaar verklaard, verzoekt mee te deelen, dat hij voorlopig nog geen beroep in overweging kan nemen wegens voortzetting zijner studie, maar dat hij naarmate de Gemeenten wil dienen in de bediening des Woords.

Praeparatoir examen.

De heer J. v. d. Leek is door de Classis Enkhuizen der Geref. Kerken praeparatoir geëxamineerd. Met algemeene stemmen is hem toestemming verleend om te staan naar den Dienst des Woords bij de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Beroepbaar.

Is C. L. A. M. van Payvelde, die, zoodat men weet, gerechtigd is tot de bediening des Woords en der Sacramenten in de Gereformeerde Kerken in Nederland en in dien beroepbaar, verzoekt ons plaatsing van het volgende:

Aangezien mij van verschillende zijden de vraag bereikte

of ik mij ook beroepbaar stelde in de Gereformeerde Kerken, wil ik langs dezen weg mededeelen, dat ik bereid ben een eventueel beroep in ernstige overweging te nemen. Mijn adres is: Nassaukade 119, te Amsterdam.

De Th. D. Prins.

Naar wij vernemen, hoopt de Prins, pred. bij de Geref. Kerk te Bolsward, die bij de Classis Bolsward emeritaat heeft aangevraagd, zich mettertijd te Knijpe (Fr.) te vestigen, ten einde de kleine Geref. Kerk aldaar te dienen.

Beroepingswerk.

Nu de grenzen tusschen de Geref. Kerken van Heerenveen en Oudestroom definitief geregeld zijn, zal de Kerk van Oudestroom binnen niet al te langen tijd het beroepingswerk ter hand nemen. Op de laatste gehouden vergadering van de Classis Heerenveen is voor het bouwen van een pastorie door de Kerk van Oudestroom den moreelen steun gevraagd en verkregen.

Emeritaat ds F. C. van Dorp.

De Classis Enkhuizen heeft approbatie verleend aan het voorstel van de Geref. Kerk van Andijk, om met ingang van 1 Dec. a.s. emeritaat te verleenen aan ds F. C. van Dorp, predikant te Andijk.

Een jubileum.

De Evangelisatie der Geref. Kerken te Roosendaal zal binnenkort 25 jaren bestaan. Deze Evangelisatie werd opgericht door wijlen ds H. J. Binnema te Tilburg. Eerst werd in een kamer vergaderd, totdat in 1917 het huidige gebouw tot een aardig kerkje werd verhouwd.

Dit jubileum zal d.v. 16 Januari e.k. worden herdacht. De J. Smelik, van Zevenbergen en ds L. G. Goris van Amersfoort, vroeger consulat te Roosendaal, hopen daarbij het woord te voeren.

De Pastorie van Nieuwirdum.

De Officier van Justitie bij de Rechtbank te Leeuwarden, heeft, naar de „N. R. Ct.“ meldt, in zake de Kerkelijke kwestie te Nieuwirdum e.a. geconcludeerd tot niet-inwilliging van het verzoek van ds S. P. Vermeer, voormalig predikant der Geref. Kerk aldaar, om den Kerkeraad van de Geref. Kerk aldaar in vrijwaring op de roepen (omdat hij zijn recht, om in de pastorie te blijven wonen, ontleent aan de bevoegdheid van den Kerkeraad in het Hersteld Verband) en van het verzoek van dezen Kerkeraad om in het proces tusschen beide te mogen komen.

GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND.

Intrede te:

Amsterdam-Zuid: W. E. v. Duin. Tekst Hand. 23:22 en 23.

Door de Classis van hovenbedeelde Kerken is in zake de vraag omtrent een officieel naam der Kerken thans een andere Commissie benoemd, en wel bestaande uit ds H. C. van den Brink, ds J. G. Geelkerken en Mr. H. Semplonius.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Tweetal te:

Dokkum: J. J. J. J. te Sneek en C. v. d. Zaal te Derenter.

Beroepen te:

Noordeboos: J. Reesink te Aalten.

Rozemburg: W. F. v. d. Kotte, Em.-pred. te Delft.

Aangenomen naar:

Nieuwe-Pekela: J. J. J. te Sneek.

Bedankt voor:

Aalsmeer en Maarsse: H. Biesma te Groeningen.

Baarn: D. Driessen te 's Gravenzande.

's Gravenzande: J. L. de Vries te Rijnburg.

Dokkum: P. Zwier te Papendrecht.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Vlaardingén (vac. A. de Bono): J. Vreugdenhil te Brunnisse.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Viertal te:

Middelburg (vac. H. Jenker): J. G. L. Brouwer te De Meern, K. W. J. C. Hanselaar te Zevenbergen, J. C. H. Romijn te Workum en H. W. te Winkel te Sneek.

Drietal te:

Nunspeet: Dr. W. Lodder te Doorn, R. P. A. Rutgers te Katwijk aan Zee en Joh. Stehouwer te Weesp.

Beroepen te:

Apeldoorn: J. J. C. Kattus te Oosthem e.a.

Appingedam: E. A. Lazonder te Warns.

Borelo: F. E. v. Santen te Sliedrecht.

Dinteloord e.a.: W. Dour te Schoonhoven.

Edo (G.): D. J. v. d. Graaf te Ridderkerk.

Elkevoetdijk: W. H. Kelder Jr. cand., huppr. te A'dam-Noord.

Gouda: C. v. d. Wal te Rijnzaterwoude.

's Gravenzande (als huppr.): D. v. d. Ent Braat te Alphen a. d. Rijn.

Lage-Zwaluwe: J. Baarslag te Meliskerke.

Maassluis: P. Hofstede te Noordwijkerhout.

Nieuw-Vennep: O. W. C. v. d. Veen te Stadskanaal.

Nunspeet: Joh. Stehouwer te Weesp.

Ouddorp: J. H. Th. Hapard te Barneveld.

Parmerend (toez.): H. J. Kastein te Grootebroek.

Renesse-Noordguwje: P. v. d. Staaij te Westerbork.

Reeuwijk (toez.): J. Ronge te Hoogblokland.

Rijnswagemeest: Dr. J. Ch. Krounig te Oostwold.

Vlaardingén (toez.): E. v. Meer te Wageningen.

Vriesenvreen (toez. pred.): J. Jukema te Broek op Langedijk.

Wassenaar: F. H. v. Gosten te Pegermoord.

Werkendam: W. J. Keller te Nieuwkoop.

Aangenomen naar:

's Gravenzande (als huppr.): D. v. d. Ent Braat te Alphen a. d. Rijn.

Hoorn: N. Zwier te Oostzan.

Hoogenhout (Eersel): H. R. Meruvenberg, Em.-pred. te Zuid.

Schoonoord (toez.): L. Faber, cand. te Doetinchem.

Bedankt voor:

Appingedam: E. Groenewold te Dalfsen.

Loon op Zand: J. H. Koster te Montfoort.

Intrede te:

Hoenderloo: A. C. v. Uchelen. Tekst Hand. 10:43b.

Afscheid van:

Loosdrecht: J. de Jong. Tekst 1 Petr. 1:25.

Tienhoven: G. Barger. Tekst 1 Cor. 2:2.

Vlaardingén: W. A. B. ten Kate. Tekst Hebr. 13:8.

Overleden:

H. Vischer, Em.-pred. v. Leidschenham. 81 jaar.

Orgelbouw.

De bouw van een orgel voor de Hervormde Kerk van Pretoria (Z.-Afrika) is opgedragen aan de bekende orgelbouwers fa. A. S. J. Dekker te Goes.